

בס' נר למאה ח"ב (עמ' קלז).

פ"ג הערה 16: וראה עוד מש"כ הריטב"א ביומא ז' ע"ב ד"ה לא בעי.

פ"ג הערה 21: בקשר לס' בוצינא קדישא יצא ערר, על יחוסו של הס' לר' כרוך ממז'כו. וי"א שמבוטס ולקוח מס' אמרי קדוש. [ע' מ"ש רי"מ היבנר בס' מעשה יחיאל אות קכו, מקור כרוך הגר"י גראס].

פ"ג הערה 29* כתב בס' הכהן הגדול והסגן [לר' אפרים סמונוב, חתנו של הגר"ח ברלין, ריגא תרצ"א. נדמ"ח בתוך "אוסף מתורת מיד" תשנ"ז], דהא דאיתא ביומא מ"ז ז' בנים כה"ג היו לקמחית, לכאו' אינו שבח שהרי נטמאו או שנפטרו צעירים, וכתב שהאריכו ימים ואז עמד תחתיו, וע' במהרש"א יומא מ"ז שישמעאל בן קמחית הוא ישמאל בן פאבי [פאבי הוא שם אביו, וקמחית היא אמו] וא"כ הוזכר כבר בין הכהנים שהאריכו ימים. וראה סוכה נב ע"ב בנה של מרתה בת בייתוס, ופירש"י, וכהן היה, ונ' כיון שהיתה חשוכה נקרא על שמה.

פ"ג הערה 33: ע"ע במהרש"א בסוטה מ"ז "אחד היה בימי יהושע בן גמלא שנתמנה ע"י כסף והיה צדיק". ועוד י"ל דאע"פ שתיקן חקנות עבור חשב"ר שייך לומר עליו שמא לא למדת. לתחילת פרק ד, בענין הנצחון ביה"כ: ראה מש"כ בעל הטורים בויקרא (טז, יב) ביה"כ כתיב ומילא את ידיו ובמלמחת יואב על מואב כתיב ומלא החבל להחיות לפניו, "שבזכות עבודת יוה"כ יוצאים ונוצחים במלחמה", ודו"ק.

פ"ד הערה 1: וכן הכה"ג ביה"כ התפלל בלשון ארמי, וע' בגבורת ארי (נג.) ששמעו בבית שני קול מבית קה"ק בלשון ארמי.

פ"ד הערה 29, פרק ז' אות ג': הוא ט"ס וצ"ל פרק ה' אות ד. וע"ע בקובץ מאמרים להג"ד אלחנן וטרמן עמ' ק"מ בענין דומה.

פ"ד הע' 35: וע"ע רד"ק זכריה א' מגילה יד: טו.

פ"ד סוף הערה 44 בתרגום איכה ירמיה נביא וכהנא רבה, וחרי לא היה ירמיה כה"ג, ותו דאיתא בזוהר (פר' תרומה עה"פ שמן למאור) מן הכהנים אשר בענות, מן הכהנים הוה אבל לא שימש. ובס' הזכרון לר"ש רפאל כהגהות היעב"ץ לחמש מגילות (עמ' קעז) "זה דבר אשר לא שמענו עד כה ולא ראינו בשום מקום, לא בכתוב וזולתו ששימש ירמיה בכהונה גדולה. ואיך אפשר זה כי בימי יאשיהו המלך היה בלקהי כה"ג וכימי בניו המלכים היה [ירמיה] נרדף מהם, גם בימי צדקיהו הלא היה שריה כהן הראשון. ואולי לא נתכוין המתרגם לומר שהיה משמש בכהונה גדולה אלא שהיה גדול בחכמה ובנביאות". וא"כ י"ל כן גם בתרגום שיה"ש לענין מתתיהו.

פ"ד הערה 44: ראה מש"כ החיד"א בשו"ת יוסף אומץ סימן נא, דלפי מש"כ בסדר אתה כוננת שתיקן יוסי בן יוסי הכה"ג מבואר שנהג כך. אולם לפי דברינו אין זה אלא תואר בעלמא. [ובעיקר הראיה, ע' יומא בדף מז, דשני כהנים גדולים נשתייר מבית ראשון (ולכאו' אחד מהם הוא "כהן שעבר"), וכל אחד מהם מעיד שעשה באופן אחר, וע' מעילה י"ז בענין אני ראיתיה ברומי. ואמנם בסדר כחפלה של אתה כוננת ישנה תוספת על תפלת כה"ג המוזכרת ביומא. וע"ע בכ"ז במ"ש י' שפיגל בס' הזכרון אביעד].